

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/140/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8817209069
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8817209069.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Martina Barana a JUDr. Andreja Radomského v právnej veci žalobcov: 1./ J., 2./ Q., 3./ T., 4./ J., všetci trvale bytom Hlinné 242, 094 35 Hlinné, zastúpení advokátskou kanceláriou JUDr. Juraj Ferenčík, PhD., s.r.o., Krivá 23, 040 01 Košice - Juh, IČO: 51 034 336, proti žalovanej: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpená: JUDr. Felix Neupauer, advokát, Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava - Staré Mesto, IČO: 37 928 422, o náhradu nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 11C/48/2018 - 86 zo dňa 12.6.2019 jednohlasne takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I., III., V., VII. a IX.

II. Žalobcovia v 1. až 4.rade majú právo na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali zaplataenia nemajetkovej ujmy v sume 30.000,- eur pre rodičov a manželku zomrelého W. W. a v sume 15.000,- eur pre brata zomrelého. Následok spôsobený protiprávnym konaním T. U. je značný a dotkol sa žalobcov veľmi silným spôsobom, keďže išlo o smrť ich príbuzného, ktorý zomrel pri dopravnej nehode a žalobcovia tak prišli o člena rodiny. V dôsledku tragickej smrti príbuzného žalobcov pri dopravnej nehode došlo k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v strate milovaného človeka, čím sú žalobcovia do budúcnosti ochudobnení o rodinný život. Vodič U. svojim protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní zákona o pozemných komunikáciách, zasiahol do osobnostných práv žalobcov, a to do ich práva na súkromný a rodinný život. Motorové vozidlo T. R. P.: T.-XXX U. bolo poistené u žalovaného poistnou zmluvou č. XXXXXXXXXXXX.

2. Okresný súd Vranov nad Topľou, ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd prvej inštancie“), napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi v 1.rade sumu 15.000 eur, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalobu žalobcu v 1. rade v prevyšujúcej časti z a m i e t a.

III. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni v 2.rade sumu 15.000 eur, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žalobu žalobkyne v 2. rade v prevyšujúcej časti z a m i e t a.

V. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni v 3.rade sumu 15.000 eur, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

VI. Žalobu žalobkyne v 3. rade v prevyšujúcej časti z a m i e t a.

VII. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi v 4.rade sumu 7.500 eur, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

VIII. Žalobu žalobcu v 4. rade v prevyšujúcej časti z a m i e t a.

IX. Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.“

3. Súd prvej inštancie vec posúdil podľa ust. Čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, § 11, § 13 ods. 1, 2, § 427 ods. 1, 2, § 15 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1, 2 zákona č. 381/2001 Z.z., § 823 Občianskeho zákonníka, § 8 ods. 1, 2 zákona č. 8/2009 Z.z.

4. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie skutkovo odôvodnil tým, že žalobcovia s tomto konaní domáhali nahradenia nemajetkovej ujmy, ktorá im vznikla neoprávneným zásahom do ich súkromia, tým, že ich manžel, syna a brat W. W. zomrel následkom dopravnej nehody, ktorú preukázateľne zaviniel T. U. tým, že dňa XX.XX.XXIX v čase 0 19.30 hod. viedol osobné motorové vozidlo zn. T. R., P.:T., výrobné číslo vozidla B po štátnej ceste I/XX v smere z T. nad W. do obce Y., pričom v obci T. nad W. v časti S., cca 150 metrov pred koncom obce v smere na Y. po prejení mierne ľavotočivej zkruty podľa znaleckého posudku rýchlosťou 94 až 103 km/h sa plne nevenoval vedeniu vozidla a situácii v cestnej premávke, neprispôsobil rýchlosť jazdy miestu v ktorom jazdil (obec), prekročil obsadenosť vozidla, následkom čoho sa dostal do pretáčavého šmyku, s vozidlom prešiel do protismernej časti vozovky, kde sa s vozidlom otočil proti smeru svojej jazdy a následne v bočnom šmyku s vozidlom zišiel mimo vozovku vľavo, kde pravými zadnými dverami vozidla narazil do stacionárneho merača rýchlosti, následne sa vozidlo niekoľko krát prevrátilo cez strechu a zostalo stáť na kolesách na príľahlom poli vľavo mimo vozovky prednou časťou proti smeru svojej pôvodnej jazdy, pričom počas prevrátenia vozidla bol cez okno dverí vymrštený spolujazdec W. W., nar. XX.X.XXXX. bytom F. č. XXX, nepripútaný a sediaci vzadu za vodičom, ktorý po nehode zostal ležať na poli v blízkosti vozidla a ktorý podľa lekárskej správy utrpel zranenia a to pomliaždenie mozgu s vnútrolebečným krvácaním pri zlomenine lebečnej klenby a spodiny, ktorým po prevoze do T. nemocnice podľahol. Požitie alkoholu zistené nebolo. Vo veci bolo začaté trestné stíhanie, bola podaná obžaloba na OS Vranov n/T. Trestné konanie zatiaľ nie je právoplatne skončené. Je nesporné, že protiprávnym konaním T. U. bol spôsobený vážny následok a tento sa dotkol žalobcov veľmi silným spôsobom, pretože došlo k smrti ich príbuzného. Žalobca v 1. a žalobca v 2.rade sú rodičia zosnulého. Žalobca v 4.rade je bratom zosnulého a žalobkyňa v 3.rade je manželkou zosnulého, ktorý zomrel pri dopravnej nehode a žalobcovia tak prišli o člena svojej rodiny. Je nepochybné, že vzniknutý následok je nereparovateľný a predstavuje veľmi citový zásah do osobnostnej sféry žalobcov. V dôsledku tejto dopravnej nehody spôsobenej vodičom U. došlo k výraznému a nenapraviteľnému zásahu do osobnostného práva žalobcov. Bola narušená celistvosť ich rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné. V dôsledku tragickej smrti príbuzného žalobcov pri dopravnej nehode došlo k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v strate milovaného človeka, čím sú žalobcovia do budúcnosti ochudobnení o rodinný život. Ujma spočíva aj v citovej strate, keď žalobcovia smrťou príbuzného stratili jeho lásku a radosť s ním prežívanú, o to viac, že šlo o mladého človeka, otca malej dcéry, ktorý mal celý život pred sebou. Žalobcovia tiež utrpeli citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalosti a šoku zo smrti blízkej osoby, ktorá pretrváva do dnešného dňa. Vodič T. U. svojim protiprávnym konaním, spočívajúcim v nerešpektovaní zákona o pozemných komunikáciách, zasiahol do osobnostných práv žalobcov a to do ich práva na súkromný a rodinný život. Dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že medzi žalobcami a nebohým existovali veľmi silné rodinné, sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života. Nečakaným a šokujúcim úmrtím príbuzného žalobcov došlo k tak závažnému zásahu do práva na ochranu ich osobnosti, spočívajúceho v obmedzení ich súkromného a rodinného života, že žiadna z morálnych foriem zadostučinenia nie je postačujúca. Z uvedeného preto nepochybne vyplýva, že predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch sú v danom prípade dané a boli splnené. Je nepochybné, že ujmu, ktorá poškodeným vznikla, by každá iná osoba považovala za ujmu objektívne závažnú.

Podľa Článku 19, ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky „Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.“ Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.“ Z ustanovenia § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.“ Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka „pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.“ Podľa ustanovenia článku 8 odseku 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd, publikovaného pod č. 209/1992 Zb., „každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.“ Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania je nesporné, že v danom prípade sú splnené predpoklady pre priznanie primeraného zadosťučinenia. Námietka žalovaného, že nie sú splnené predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy je v tomto smere nedôvodná. Dokazovaním bolo preukázané, ako to vyplýva z obsahu trestného spisu, že nehodu zaviniel T. U., pričom bolo zistené, že motorového vozidla vinníka nehody bolo poistené u žalovaného. Podľa ust. § 427 a nasl. zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, „prevádzkovateľ motorového vozidla zodpovedá za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.“ Podľa ust. § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, „náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený, v danom prípade žalobcovia sú preto oprávnení uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi, t.j. voči žalovanému. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na rôzne rozhodnutia súdov SR a hlavne na rozsudok súdneho dvora Európskej únie z 24. októbra 2013 vo veci C22/12, Katarína Haasová proti Rastislavovi Petríkovi, Blanke Holingovej, sa „článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods.1a2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. V zmysle uvedeného rozsudku sa majú vykladať ustanovenia v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Uvedenú situáciu riešil napríklad Krajský súd v Košiciach vo svojom rozhodnutí 5Co/496/2016, kde v odôvodnení potvrdzujúceho rozsudku okresného súdu, v bode 39. uviedol „Pasívna vecná legitímácia žalovanej v 2. rade je daná aj ust. § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z.z. a § 823 Obč. zák. (náhrada nákladov, ale aj nemajetkovej ujmy podľa § 444 Obč. zák.) a správne súd vychádzal podporne z českej judikatúry.“

5. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne vec posúdil tak, že z uvedeného dôvodu má súd za to, že je na strane žalovaného daná pasívna legitímácia aj napriek tomu, že ju žalovaný namietal. Námietka žalovaného je v tomto smere nedôvodná. V konaní bolo ďalej preukázané, že nárok si žalobcovia uplatnili u žalovaného výzvou zo dňa 28.11.2017, na ktorú žalovaný odpovedal odmietavým stanoviskom zo dňa 4.12.2017. Náhrada nemajetkovej ujmy nie je náhradou za život, slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy, a je nepochybné, že žiadna suma priznaná v prípadnom súdnom konaní nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu, ani na to, aby nahradila ľudský život. Výška náhrady je priznávaná súdmi na základe voľnej úvahy s prihliadnutím na zákonné kritériá a okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti. Súd sa preto ďalej v konaní zaoberal rozhodnutím či žalobcami žiadaná výška nemajetkovej ujmy je v súlade so zákonom a či primeraná okolnostiam za ktorým k zásahu došlo ako aj jeho následkom. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy osobitne u každého zo žalobcov súd prihliadol na vysokú intenzitu nepriaznivého následku konania vinníka nehody, nečakané usmrtenie blízkeho rodinného príslušníka a zistenú intenzitu citového vzťahu medzi nimi a aj okolnosti za ktorých došlo k usmrteniu ich rodinného príslušníka. V tejto súvislosti poukázal na doterajšiu rozhodovaciu prax súdov. Súd mal za to, že žalobcami žiadaná výška nemajetkovej ujmy je v súlade s rozhodovacou praxou súdov. Dokazovaním bola preukázaná a zistená silná intenzita citových väzieb medzi všetkými žalobcami a nebohým, ktorý zomrel tragicky pri dopravnej nehode. Z lekárskeho správy

vyplýva že manželka nebohého trpí R. (C.) a vyžaduje si liečbu. Bola u nej v dôsledku úmrtia jej manžela rozvinutá reaktívna R. charakteru, ktorá znižuje kvalitu jej života. Lieči sa u R. J. D. U.. Medzi žalobcami a nebohým existovali silné citové väzby, ktoré sa v dôsledku jeho smrti pretrhli a žalobcovia tým stratili možnosť tieto vzťahy ďalej udržiavať. Dokazovaním, tak bolo preukázané, že medzi žalobcami a nebohým boli veľmi dobré medziľudské vzťahy a silná citová väzba. Pokiaľ sa týka žalobkyne v 3.rade v konaní bolo preukázané, že manželstvo žalobkyne v 3. rade s nebohým bolo harmonické, dobré, nemali žiadne rozpory, plánovali si postaviť dom a mať ďalšie dieťa. Taktiež z výpovede vyplynulo, že nebohý manžel žalobkyne v 3. rade riadne pracoval, staral sa o rodinu, aby ju finančne zabezpečil, jeho smrťou došlo k strate živiteľa rodiny. Žalobkyňa v 3. rade stratila úmrtím manžela dôležitú oporu vo svojom živote, a to vo všetkých oblastiach v ktorých manželstvo plní svoje funkcie. Bola ochudobnená o možnosť ďalšieho rozvíjania vzťahu s manželom. Celá starostlivosť o rodinu ostala na nej. K strate manžela došlo v produktívnom veku. Žalobkyňa stratila životného partnera a ostala zaťažená výkonom všetkých povinností v rodine. Prežívala úzkostne stavy spôsobená traumatickou šokujúcou udalosťou, ktorá v jej živote nastala náhle. Doposiaľ trpí R. problémami, ktoré si vyžadujú liečbu u R.. Z lekárskeho správy vyplýva že manželka nebohého trpí R. a vyžaduje si liečbu. Bola u nej v dôsledku úmrtia jej manžela rozvinutá reaktívny R. porucha C. charakteru, ktorá znižuje kvalitu jej života. Lieči sa u R.. Je nepochybné, že každá tragédia v živote človeka sa negatívnym spôsobom prejaví v jeho zdravotnom stave a odrazí sa to na jeho psychickom zdraví. V konaní nebol sporný manželský stav medzi žalobkyňou a nebohým. Smrť ako nenapraviteľná strata predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti a spôsobuje ťažké psychické rozpore a v prípade fungujúceho manželstva rodiny má za následok nemožnosť vyrovnáť sa so stratou blízkeho človeka. Inštitút relutárnej náhrady je potrebné vnímať ako prostriedok slúžiaci len k zmiereniu závažného dosahu protiprávneho konania pričom je nepochybné, že finančný ekvivalent za ľudský život nie možné určiť a nikdy ním nemožno odškodniť následky tragédie pre členov rodiny. Z vyššie uvedených dôvodov a vzhľadom na všetky zistené okolnosti prípadu mal súd za to, že v danom prípade je namieste poskytnúť žalobkyňi v 3.rade, ktorá je manželkou nebohého, ktorý tragicky zahynul pri dopravnej nehode nemajetkovú ujmu v peniazoch. Pokiaľ ide o žalobcu v 1. rade a žalobcu v 2. rade, rodičov nebohého, dokazovaním bolo taktiež preukázané, že protiprávnym konaním vinníka nehody, ktorého následkom bola smrť ich syna pri dopravnej nehode, došlo tiež k značnému zásahu do jeho práva na súkromie a práva na rodinný život. Dokazovaním boli preukázané negatívne následky tohto protiprávneho konania a taktiež aj medzi ním a jeho nebohým otcom boli preukázané silné citové väzby. Aj žalobcovia mali s nebohým synom veľmi dobré vzťahy, žili spolu v jednej domácnosti 28 rokov aj potom, čo sa oženil. Otec nebohého bol invalidným dôchodcom. Syn im bol im oporou, pomáhal im vo všetkom. Boli na neho hrdý, pretože pracoval. Robil majstra v dedine. Pomáhal, keď bolo treba niečo opraviť. Všetkému rozumel. Vždy ho čakal, keď príde z práce. Teraz chodí každý deň na cintorín. Od jeho smrti sa netešia ani zo sviatkov. Aj u žalobkyne v 2.rade, matky nebohého, boli preukázané silné citové vzťahy medzi ňou a jej nebohým synom. Čakala ho, keď príde domov. Nemá radosť zo života a nežijú tak ako predtým. Uviedla, že syn jej vždy vo všetkom poradil. Keď potrebovala niečo vybaviť, ísť autom, vždy ju odviezol a išiel s ňou. Tešila sa, že bude mať deti, že si postavia dom. Potvrdila, že žili spolu v spoločnej domácnosti. Tak žalobca v 1.rade ako aj žalobkyňa v 2.rade musia užívať lieky na spanie a ukladnutie. Dokazovaním boli preukázané medzi žalobcami v 1. a v 2. rade a nebohým existovali medzi nimi silné citové väzby, ktoré sa v dôsledku jeho smrti pretrhli a žalobcovia tým stratili možnosť tieto vzťahy so svojim synom ďalej udržiavať. Dokazovaním bolo preukázané, že medzi žalobcami a nebohým boli veľmi dobré vzťahy a silná citová väzba medzi rodičmi a dieťaťom. Vzťahy medzi nimi boli dobré a nemali žiadne rozpory. Syn im vo všetkom pomáhal. Žili spolu 28 rokov v spoločnej domácnosti. Rodičia, stratila úmrtím svojho syna, dôležitú oporu a podporu v ich živote, nakoľko im syn pomáhal. Boli ochudobnení o možnosť ďalšieho rozvíjania vzťahu. Doposiaľ trpia určitými poruchami a musia užívať lieky, čo znižuje kvalitu ich života. Je nepochybné, že každá tragédia v živote človeka sa negatívnym spôsobom prejaví v jeho zdravotnom stave a odrazí sa to na jeho psychickom zdraví a navyiac, ak ide o stratu dieťaťa, ich syna. Smrť dieťaťa ako nenapraviteľná strata predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti a spôsobuje ťažké psychické rozpore a má za následok nemožnosť vyrovnáť sa so stratou milovaného dieťaťa. Inštitút relutárnej náhrady je potrebné vnímať ako prostriedok slúžiaci len k zmiereniu závažného dosahu protiprávneho konania pričom je nepochybné, že finančný ekvivalent za ľudský život nie možné určiť a nikdy ním nemožno odškodniť následky tragédie pre členov rodiny. Preto po zohľadnení všetkých vyššie uvedených skutočností bolo podľa názoru súdu vo vzťahu k žalobcovi v 1. a 2.rade rade dôvodné priznanie nemajetkovej ujmy s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu a závažnosť vzniknutej ujmy a následky, ktoré boli u nich nastali v dôsledku tragickej nehody. Pokiaľ ide o žalobcu v 4.rade, brata nebohého, dokazovaním bolo tiež preukázané, že protiprávnym konaním

vinníka nehody, ktorého následkom bola smrť brata pri dopravnej nehode došlo tiež k značnému zásahu do jeho práva na súkromie a práva na rodinný život. Dokazovaním boli preukázané medzi žalobcom v 4. rade a jeho nebohým starším bratom existovali veľmi silné citové väzby, ktoré sa v dôsledku jeho smrti pretrhli a žalobca tým stratil možnosť tieto vzťahy so svojim bratom ďalej udržiavať. Dokazovaním, bolo preukázané, že medzi žalobcom v 4. rade a nebohým boli veľmi dobré súrodenecké vzťahy a silná citová väzba. Od malička vyrastali spolu. Brat mu strašne chýba. Dokonca pracovali v jednej firme. Nebohý brat mu vo všetkom pomáhal, učil ho nastavovať stroje. Po jeho smrti už nemohol v tejto firme ďalej pracovať, nemohol tam vydržať a musel odísť. Tiež po celý čas žili v spoločnej domácnosti. Vzťahy medzi nimi boli dobré a nemali žiadne rozpory. Brat mu vo všetkom pomáhal. Smrťou brata bol žalobca v 4. rade ochudobnený o možnosť ďalšieho rozvíjania vzťahu. Je nepochybné, že každá tragédia v živote človeka sa negatívnym spôsobom prejaví v jeho zdravotnom stave a odrazí sa to na jeho psychickom zdraví aj keď ide o stratu brata, ako bolo preukázané. Žalobca v 4. rade mal s nebohým bratom veľmi dobré a silné citové vzťahy, pretože žili v spoločnej domácnosti a boli si oporou aj napriek tomu, že boli už dospelí. Smrť brata ako nenapraviteľná strata predstavuje tiež závažný zásah do práva na ochranu osobnosti a spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie a má za následok nemožnosť vyrovnať sa so stratou blízkeho človeka. Inštitút relutárnej náhrady aj v tomto prípade je potrebné vnímať ako prostriedok slúžiaci len k zmiereniu závažného dosahu protiprávneho konania, pričom je nepochybné, že finančný ekvivalent za ľudský život nie možné určiť a nikdy ním nemožno odškodniť následky tragédie pre členov rodiny. Dokazovaním boli preukázané negatívne následky tohto protiprávneho konania vo vzťahu k tomuto žalobcovi a tiež a boli preukázané silné citové väzby medzi nebohým a žalobcom v 4. rade, ktorý je bratom žalovaného. Preto po zohľadnení všetkých vyššie uvedených skutočností bol súd vo vzťahu k žalobcovi v 4. rade tohto názoru, že je dôvodné priznanie nemajetkovej ujmy s prihliadnutím na závažnosť ujmy a následky, ktoré boli u nich nastali, ako je to vyššie uvedené a bližšie popísané. Na druhej strane v konaní bolo nepochybne preukázané, ako to vyplynulo z trestného spisu, že nebohý W. W. pri zrážke utrpel zranenia v dôsledku toho, že nebol v motorovom vozidle riadne pripútaný, ako to ukladá zákon č. 8/2009 Z.z.. Z uvedeného je zrejmé, že sám nebohý má svoj podiel na závažnosti zranení, ktoré utrpel pri zrážke vozidiel a ktorým v nemocnici podľahol. Je nepochybne a je všeobecne známe, čo vyplýva z množstva vykonaných testov, že následky na zdraví pri zrážke motorových vozidiel sú diametrálne rozličné v prípade, ak je jazdec, či spolujazdec riadne pripútaný a iné sú, ak jazdec a spolujazdec nie je riadne pripútaný, ako mu to ukladá zákon. V prípade, ak by nebohý bol riadne pripútaný s najväčšou pravdepodobnosťou by následky na zdraví neboli také fatálne a nemuseli by spôsobiť jeho smrť. Vzhľadom na dôležitosť tejto okolnosti, samotnej dopravnej nehody a istým spôsobom spoluzavinenie nebohého, súd u každého zo žalobcov sumu nemajetkovej ujmy znížil na polovicu, tak ako je to uvedené vo výroku rozsudku a bol toho názoru, že polovica žiadanej sumy u každého zo žalobcov je primeraná všetkým zisteným a preukázaným skutočnostiam, tak ako je to vyššie uvedené. Súd poukázal, že výška priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to vo vzťahu k žalobcom nie je žiadnou hmotnou satisfakciou, ale určitým gestom slušnosti a spravodlivosti a v žiadnom prípade nemôže odčiniť dopad tragickej udalosti, ktorá nastala následkom konania zamestnanca žalovaného. Výška súdom priznanej sumy podľa názoru súdu nemohla viesť ani k neprimeranému obohateniu a nie je ani náhradou príjmu, prípadne niečím iným, čo ani v danom prípade, pričom je primeraná pri prihliadnutí na závažnosť vzniknutej ujmy, tak ako to bolo preukázané vykonaným dokazovaním a tiež aj vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Je nepochybné, že táto udalosť bude mať v živote žalobcov trvalé následky, ktoré nie je možné ničím úplne odstrániť. Ďalšie námietok žalovaného, boli podľa názoru súdu nedôvodné aj pokiaľ ide o to, že by sa mali vziať do úvahy vyjadrenia vinníka nehody a jeho majetkové pomery.

6. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku s tým, že súd žalobe žalobcov vyhovel len v rozsahu 50 % a každá zo sporových strán bola úspešná v rovnakom rozsahu. Vzhľadom na uvedené, keďže zo strán bola úspešná v rovnakom pomere, súd v zmysle citovaných zákonných ustanovení rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

7. Proti rozsudku podal včas odvolanie žalovaný, a to v rozsahu výroku č. I., III., V. a VII. a súvisiacemu výroku o trovách konania. Odvolanie odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. d), teda, že konanie malo inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a § 365 ods. 1 písm. h), a teda, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaný mal za to, že súd prvej inštancie sa v rozsudku nedostatočne vysporiadal s relevantnou právnou argumentáciou žalovaného spočívajúcou v otázke absencie priamej príčinnnej súvislosti medzi

dopravnou nehodou ako takou a zásahom do osobnostných práv žalobcov, čím zaťažil rozsudok vadou arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti a vo výsledku tak aj vec vo vzťahu k žalovanému nesprávne právne posúdil. Uvedené sa taktiež vzťahuje aj k ignorovaniu ustálenej rozhodovacej praxe v obdobných veciach, čo do zohľadnenia okolností na strane samotného vinníka. Podľa názoru žalovaného bolo nevyhnutné dôsledne sa zaoberať atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, t.j. protiprávnosťou konania, vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania, a to vo vzťahu k žalovanému a v kontexte celého zákona o povinnom zmluvnom poistení. Poukázal pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 32Cdo/32/2007 z 29.3.2007, sp. zn. 3Cdo/18/2013 z 5.12.2013, sp. zn. 2Cdo/73/2006 z 30.1.2007, zároveň uviedol, že podľa ust. § 5 ods. 1 písm. h) zákona o povinnom zmluvnom poistení, poisťiteľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou. V danej veci je poistnou udalosťou dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkované v dôsledku reakcie na už primárne a priame následky tejto dopravnej nehody, ktorými sú úmrtie ich rodinného príslušníka a neexistuje vo vzťahu k žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou ako takou, práve podľa ust. § 5 ods. 1 písm. h) zákona o povinnom zmluvnom poistení. Aj v prípade akceptovania premisii, že pod škodou na zdraví je možné extenzívnym výkladom zahŕňať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, je potom poisťovateľ, teda žalovaný, priamo zo zákona o povinnom zmluvnom poistení de facto a de jure oslobodený od povinnosti plniť za poisteného škodu (nemajetkovú ujmu), a to práve v dôsledku absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, keďže žalobcovia neboli priamymi účastníkmi dopravnej nehody. Žalovaný považuje za absurdné, aby sa pri výklade pojmu škoda, potom zo strany žalobcov všeobecne vyberali „čerešničky“ a sudy by ich bez ďalšieho nekriticky akceptovali, ale je potom potrebné k týmto nárokom ako k škode pristupovať v celku a so všetkými nielen pre žalobcov vo všeobecnosti pozitívnymi dopadmi. Uvedenej argumentácii žalovaného sa súd prvej inštancie vôbec nevenoval. V danej veci mal súd prvej inštancie zohľadniť, že vinník svoje konanie oľutoval a ospravedlnil sa za neho. Majetkové pomery vinníka nie sú žiadnym spôsobom nadštandardné, čo bol taktiež súd prvej inštancie povinný v rámci rozhodnutia zohľadniť. Pokiaľ ide o mieru zavinenia, je zrejmé, že v danom prípade spoluzavinenie zo strany nebohého bolo značné. V tomto smere zohľadnenie v rozsahu 50 % nepovažujú za dostatočné v premietnutí k žalovaným sumám bez ďalšieho, keďže aj po zohľadnení priznanej sumy viac-menej zodpovedajú náhradám priznaným v obdobných prípadoch, pri ktorých však žiadne zavinenie poškodeného prítomné nebolo. Z týchto dôvodov žalovaný žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobcov zamietne.

8. K žalovaným podanému odvolaniu sa žalobcovia písomne vyjadrili, pričom uviedli, že čo sa týka príčinnej súvislosti, žalovaný podľa názoru žalobcov rozvíja svoje úvahy na podklade neaktuálnych a prekonaných judikatúr. Zároveň poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/265/2009 zo dňa 17.2.2011. Podľa názoru žalobcov sa súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku, a to pod bodmi č. 26 až 32. vysporiadal s príčinnou súvislosťou, ktorú namieta samotná žalovaná v odvolaní. Podľa žalobcov o vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, ak protiprávne konanie a vznik škody sú v logickom slede. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie, bez ktorého by škodný následok nevznikol, teda nebyť protiprávneho konania, škodlivý následok by nenastal. Aj iné sudy nemali pochybnosti o existencii príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a porušením právnej povinnosti, keď k zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo jednoznačne v dôsledku smrteľnej dopravnej nehody a nebyť tejto tragickej udalosti, škodlivý následok by u žalobcov nenastal, načo samotný žalobcovia poukazujú. Čo sa týka výšky náhrady nemajetkovej ujmy, žalobcovia mali za to, že rozhodnutie nie je zaťažené vadou nepreskúmateľnosti, nakoľko súd jasne odôvodnil jednotlivé výroky, ako aj postup, ako k ním dospel. Súd prvej inštancie posudzoval mieru spoluzavinenia nebohého, ktorú rozviedol v ods. č. 51 odôvodnenia, a tým aj odôvodnil zníženie primeranej nemajetkovej ujmy. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch má podstatu práve v tom, že došlo k takému zásahu do práv účastníkov konania, že akékoľvek morálne, slovné alebo iné zadostučinenie nepostačuje. Smrť príbuzného je považovaná v zmysle konštantnej judikatúry za zásah, ktorý takýto postup reálne odôvodňuje. V konečnom dôsledku judikát Ústavného českého súdu, na ktorý sa odvoláva žalovaná, sa týka neposkytnutia lekárskej starostlivosti v súlade so zákonom, kde žalobkyne žalovali nemocnicu o nemajetkovú ujmu, a teda v danom prípade nešlo o plnenie z povinného zmluvného poistenia a právny základ tohto sporu bol odlišný. Oľutovanie vinníka, ospravedlnenie a ďalšie konania vinníka sú zohľadňované v trestnom konaní ako poľahčujúce a priťažujúce okolnosti, podľa ktorých potom trestný súd postupuje pri rozhodovaní o vine a treste. Nebohý neriadil motorové vozidlo, ani sa žiadnym spôsobom nepodieľal na priebehu nehodového deja, porušil len povinnosť pripútať sa bezpečnostným pásom, čo však neznamená, že si smrť spôsobil sám, keďže miera zavinenia vodiča a porušenie jeho povinností sú omnoho závažnejšie ako porušenie

povinností nebohého. Zároveň žalobcovia poukázali na skutočnosť, že vodič pán U., bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia a odsúdený právoplatným trestným rozkazom 12T/18/2018 zo dňa 19.6.2019, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 10.7.2019. V otázke priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy mali teda žalobcovia za to, že súd prvej inštancie sa s ňou vysporiadal presvedčivo, vyčerpávajúco a odôvodnenie tak nie je arbitrálne. Súd vlastnou úvahou dospel k priznanej sume náhrady nemajetkovej ujmy pre všetkých žalobcov, zohľadnil aj spoluvinu nebohého, ktorý sa nepripútal bezpečnostným pásom, čo v konaní žalovaný nenamietal. Majú za to, že žalovaný nenaplnil prostriedky procesnej obrany včas, keďže v doterajšom konaní nenamietal spoluzavinenie nebohého, čo sa stalo až v podanom odvolaní, čo žalobcovia považujú za účelové a tendenčné. Na základe týchto skutočností žalobcovia žiadali, aby odvolací súd žalovaným podané odvolanie odmietol ako nedôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny.

9. Následne žalovaný, ako ani žalobcovia v 1. až 4. rade nevyužili možnosť pre podanie odvolacej repliky a dupliky.

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), v zmysle zásad ust. § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konania mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasledujúce CSP bez nariadenia pojednávania (§ 380 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

11. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje a vo vzťahu k odvolacím námietkam poukazuje na ust. § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

12. Na potvrdenie správnosti prvoinštančného rozhodnutia a k odvolacím námietkam odvolací súd uvádza nasledovné.

13. S námietkou žalovaného spočívajúcou v absencii priamej príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou a zásahom do osobnostných práv žalobcov v 1. až 4. rade sa odvolací súd nestotožnil. O vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, ak protiprávne konanie a vznik škody sú v logickom slede. Teda protiprávne konanie škodcu je príčinou a vznik škody, vrátane jej rozsahu, následkom tejto príčiny. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku, preto otázka príčinnej súvislosti je otázkou skutkovou. Zo súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu vyplýva, že v dôsledku dopravnej nehody došlo k úmrtiu spolujazdca, a to rodinného príslušníka žalobcov v 1. až 4. rade, čo zasiahlo do osobnostnej sféry žalobcov v 1. až 4. rade takým spôsobom, že bolo porušené ich právo na rodinný život. Zároveň príčinou tohto stavu bola predmetná dopravná nehoda. Odvolací súd teda nemal pochybnosti o existencii príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a porušením právnej povinnosti, keď k zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo jednoznačne v dôsledku smrtelnej dopravnej nehody a nebyť takejto tragickej udalosti, škodlivý následok by u žalobcov nenastal. Ohľadne príčinnej súvislosti medzi poistnou udalosťou a nemajetkovou ujmom, odvolací súd taktiež poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo/7/2013: „Príčinná súvislosť (kauzálny nexus) je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty. Vyžaduje sa, aby protiprávne konanie (delikt, nezákonné rozhodnutie, nesprávny úradný postup) a vznik škody boli v logickom slede (nexus = spojenie, súvislosť, sled), teda, aby protiprávne konanie bolo príčinou a vznik škody vrátane jej rozsahu následkom tejto príčiny. Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti, či okolnosti nasvedčujúcej jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody môže byť len také konania (alebo opomenutie), bez ktorého by škodlivý následok nevznikol. Základom je úvaha spoločná pre takmer všetky právne systémy Európskej únie, či by škodlivý následok nastal bez konania žalobcu. Ak by tomu tak bolo, príčinná súvislosť by daná nebola. Podľa teórie tzv. adekvátnej príčinnej súvislosti, príčinná súvislosť je daná vtedy, ak je škoda podľa všeobecnej povahy, obvyklého chodu veci a skúseností, adekvátnym spôsobom protiprávneho úkonu. Súčasne však musí byť preukázané, že škoda by bez tejto príčiny nebola nastala. Otázka príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním a

konkrétnou škodou je otázkou skutkovou. Jej existenciu zisťuje súd, ktorý so zreteľom na konkrétne okolnosti vyhodnocuje, či tu príčinná súvislosť je alebo nie. Pri riešení otázky príčinnej súvislosti je právnym posúdením veci vymedzenie, medzi akou ujmu (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy, má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie zodpovednosti za škodu má preto zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je požadovaná náhrada. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmu poškodeného (ak vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak protiprávne), prípadne inou skutočnosťou (ak bola tvrdená a preukázaná), sa zisťuje príčinná súvislosť. Protiprávny úkon nemusí byť jedinou príčinou vzniku škody (kumulatívna kauzalita), stačí, že je jednou z príčin, a to príčinou dôležitou, podstatnou a značnou. Treba tiež rozlíšiť, či v konkrétnom prípade viac skutočností v jednom okamihu spolu pôsobilo na vzniku toho istého škodlivého následku (konkurenčná kauzalita) alebo či jedna skutočnosť vylučuje druhú, prípadne či novou skutočnosťou došlo k prerušeniu pôvodného dejového sledu. V tejto súvislosti možno poukázať aj na princípy európskeho deliktneho práva, ktoré právnický vymedzujú príčinnú súvislosť ako predpoklad zodpovednosti za škodu. Podľa týchto princíпов, ak určitá skutočnosť viedla neodvratne k spôsobeniu škody, následná skutočnosť, ktorá by sama spôsobila tú istú škodu, nemôže byť braná do úvahy (nemožno na ňu brať zreteľ).“

14. Ani s odvolacou námietkou žalovaného voči výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy sa odvolací súd nestotožnil. Pokiaľ ide o výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, je potrebné uviesť, že smrť nebohého spôsobila vážny zásah do súkromného a rodinného života žalobcov v 1. až 4. rade, pričom sa jednalo o mimoriadne citlivý zásah do emocionálnej sféry žalobcov, ktorí spolu s nebohým tvorili plnohodnotnú fungujúcu rodinu. Smrť ako absolútna a nenahraditeľná strata predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti a v prípade fungujúcej rodiny má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnáť sa so stratou blízkeho človeka napriek plynutiu času. Bez akýchkoľvek pochybností smrť blízkej osoby je pre pozostalých traumatická udalosť. Uvedené skutočnosti boli v tejto veci preukázané, keď bolo zrejmé, že medzi žalobcami a nebohým boli hlboké city založené na vzájomnej láske, úcte a spolupatričnosti k nim vytvorenej rodine. Rovnako je zrejmé, že smrť nebohého spôsobila závažný zásah do ich rodinného a súkromného života, ktorý nenávratne a podstatne zmenil ich život a životné perspektívy. Z dokazovania vo veci bolo zrejmé, že rodina žalobcov a nebohého bola mimoriadne súdržná, so silnými vzájomnými citovými väzbami. Z okolností danej veci podľa názoru odvolacieho súdu ani nie je možné diferencovať, ktorého zo žalobcov (manželka, rodičia, brat)táto nenapraviteľná strata zasiahla viac, keďže všetci členovia rodiny nebohého žili v spoločnej domácnosti, mali vzájomné intenzívne vzťahy na takej úrovni, že smrťou nebohého možno tento nenapraviteľný zásah do života a súkromia žalobcov považovať za rovnako intenzívny vo vzťahu ku všetkým žalobcom i z hľadiska súdom prvej inštancie priznanej výšky náhrady. Rovnako sa odvolací súd stotožňuje s argumentáciou súdu prvej inštancie uvedenej v ods. č. 50. a 51., keď vzhľadom na dôležitosť danej okolnosti samotnej dopravnej nehody a spoluzavinenie nebohého, súd u každého zo žalobcov sumu nemajetkovej ujmy znížil na polovicu tak, ako uviedol vo výrokovej časti svojho rozhodnutia.

15. Z uvedených dôvodov, keďže súd prvej inštancie správne dospel k vyššie uvedeným záverom, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výrokov I., III., V. a VII. a IX ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP, potvrdil.

16. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP, pričom odvolanie žalovaného bolo vyhodnotené ako nedôvodné, a preto bol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania žalobcov v 1. až 4. rade proti neúspešnému žalovanému v plnom rozsahu.

17. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolať musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).